

COLOR - INCOLOR

Pînă la binecuvîntata naștere a televiziunii în culori, ne vom mulțumi în continuare cu albul, cu negrul și cu cenușiul (da, cu însuși cenușiul mult hulit, pe nedrept hulit!), ba vom admite chiar, fără ipocrizie, că sînt culori admirabile, expresive, încîntătoare și cît se poate de telegenice. Și vom găsi mai tîrziu infinite justificări conso-latoare (ca, de pildă, aceea că înainte de apariția tehnicolorului sau a eastman-coloru-lui, apăruseră „Crucișătorul Potemkin” și „Charlotte”), și ne vom aminti cu nostalgie de „perioada alb-negru” a televiziunii (ca de „perioada albastră” a lui Picasso), poate chiar într-un cadru organizat, cum ar fi bunăoară „Memoria peliculei”, și vom păstra cu evlavie și la loc de cinste culorile începutului: alb, negru, cenușiu. Mai mult, ne vom bucura, retrospectiv, la gîndul că, dincolo de culorile primordiale ale televiziunii, am intuit în atîtea rînduri o nesfîrșită diversitate cromatică, în costumul național și în tablourile lui Van Gogh, în peisajul patriei și în scenografia spectacolului X, în filmele despre junglă și în obrazul adolescentului care debuta în fața camerei de luat vederi. Culoarea devenită o coordonată a existenței umane, o descoperim chiar dacă tehnica actuală a televiziunii nu ne-o poate transmite.

Dar, mă întreb: cine va regreta oare cele cîteva emisiuni incolore, cine va găsi justificările, imposibilele justificări, pentru ofensa ce se aduce uneori culorii, inclusiv nedreptățiiului cenușiu (apărat, mai de mult, cu infailibile argumente estetice, de criticul Ovid S. Crohmălniceanu), cine va reuși să înjghebe o cît de firavă pledoarie în favoarea incolorului? Dacă studioul cinematografic „Alexandru Sahia” — care a încercat de curînd să facă disecția poeziei cu toporul și fierăstrăul de tăiat butuci — s-ar decide să se ocupe, cu mijloacele sale radicale, de o emisiune ca aceea intitulată atît de sugestiv „Nu închide telefonul!”, ar trebui, fîiă îndoială, să folosească buldozerul și nitroglicerina. Această emisiune era un fel de piesă de teatru, cu două personaje (interpretate de Mircea Crișan și, respectiv, Vasilica Tastaman) și cu o singură idee, deosebit de valoroasă: să nu bagi mîna în banii statului, că (aici intervine originalitatea moralei) nimeni nu-ți dă cu împrumut ca să-i pui la loc. Pe tot parcursul acțiunii, personajul interpretat de Mircea Crișan dă telefoane cu scopul de a obține suma salutară, iar personajul interpretat de Vasilica Tastaman tace în mod semnificativ. Ambele personaje sînt tulburătoare prin monotonică, repetînd cu obstinație aceleași fraze (în cazul lui Mircea Crișan) și aceleași gesturi (în cazul Vasilicăi Tastaman), iar cînd te aștepti, după o epuizantă încordare, să se întîmple în sfîrșit ceva interesant — o lovitură de teatru, o lovitură de maestru sau măcar o lovitură de pumn —, se întîmplă că piesa se sfîrșește. La fel de anost cum a început și cum s-a desfășurat. Aflăm că eroul piesei a fost însurat, dar și-a părăsit nevasta, că are o mamă, dar a părăsit-o și pe ea; fosta nevastă, avînd un suflăt de aur, a luat-o la sine pe mama fostului bărbat, în timp ce fostul bărbat și-a luat o amantă. Iar acum, cînd eroul nostru se află la strîmtoare, nimeni nu vrea să-l ajute, împrumutîndu-i cinci sau șase mii de lei: nici fosta nevastă, nici fostul prieten, nici fosta mamă; iar amanta, mută, dar nu și surdă (deoarece aude tot ce se petrece cu eroul) îl părăsește cu lașitate și ingraturitudine în clipa de răscruce a vieții sale.

Sute de mii de spectatori (aș zice milioane, fiindcă după „telefonul” lui R. Stănescu urma „Baronul”) au stat nemișcați în fața micilor ecrane, privindu-l cu compasiune pe Mircea Crișan (care, totuși, în alte mii de împrejurări are haz, ba chiar un haz foarte personal) cum se chinuie să facă tragedie din întîmplarea anodină a personajului său, să deshumeze nu știu ce dramă (sau comedie), defunctă înainte de a fi, să dea un licăr de viață nefericitului delapidator, abandonat de prieteni, de nevastă, de mamă, de amantă și de Dumnezeu. Nu, a fost peste puterile noastre — atît de omenești și, ca atare, atît de limitate! — să îndurăm tortura la care au fost supuși cei doi

actori, siliți fie să rostescă replicile cele mai nevoiașe din câte s-au auzit vreodată, fie să tacă „cu tilc”, când mult mai profitabil pentru ei și pentru noi toți ar fi fost să tacă pur și simplu.

Iar această imemorabilă emisiune s-a petrecut în cadrul Studioului Mic, domeniu în care nu pătrunsesse pînă acum incolorul (incolorul agresiv și pretențios!), în care ne întîlnisem cu lucrări teatrale de valoare, ultimele purtînd semnătura lui Tudor Argezi...

***

Mîhniti de umilința la care a fost supusă demnitatea actricească (egală doar cu cea la care a supus-o studioul de filme documentare, obligînd actorul să-și bată joc de arta cea mai scumpă lui, poezia), ne-am recăpătat optimismul, urmărind, tot la televiziune, evoluția plină de farmec a lui Florian Pittiș, acest talentat mim, purtător al poeziei gestului cotidian, sau a lui Ștefan Tapalagă și a Cameliei Zorlescu într-un inspirat film datorat lui Alexandru Bocăneț. Există la televiziune un imens cîmp de desfășurare pentru arta actorului, cu posibilități uneori mai largi și mai diverse chiar decît în teatru, dacă ne gîndim la ajutorul pe care îl capătă interpretul din partea aparatelor, a tehnicii, a iluziilor „provocate”. A juca la televiziune trebuie să însemne întotdeauna pentru actorul de teatru a juca teatru, pentru actorul de film — a juca film (expresia e cam negramaticală, dar circulară), în nici un caz a-și petrece recreația liberă de orice obligație artistică. Să nu-ți înșeli personalitatea, să nu abdică de la demnitatea profesiei, să nu faci concesii textului incolor și insipid sau prostului-gust sînt, cred, principiile cu care actorul trebuie să pășească în studioul de televiziune. Restul (dacă, firește, există talent) este artă, iar arta se poate face deopotrivă pe scenă, în film sau în transmisia directă de la televiziune. Așadar, actori, nu sprijiniți cu prestigiul vostru tentativele incolorului de a se strecura în viața spectatorilor!

***

Constatăm cu tristețe că teatru continuă să ocupe un loc periferic în programul emisiunilor de televiziune, astfel că, încetul cu încetul, ne vom vedea nevoiți să rărim și această cronică lunară... Sau, poate, s-o abandonăm definitiv, pentru a ne ocupa, de emisiunile de muzică ușoară. Dacă nu vă înduioșează soarta spectatorilor, înduioșați-vă măcar de soarta cronicarilor! Nu-i obligați să se reprofileze!

Dumitru Solomon

Posta redacției

LAURENȚIU CERNET: *Cireșică și visele* ni se pare, la posibilitățile speciei abordate, o reușită. De la enunțarea distribuției și pînă la apariția grenadierilor finali am parcurs cu satisfacție 58 de pagini sprintare. Personajele trăiesc cu vervă (inclusiv cele cărora enciclopediile le consemnează, categorice, decesul), replica fuge, ingeniozitatea se manifestă continuu și fără pecetea efortului. Problemele sînt obiective și dezbaterea lor se îndeplinește util. Ați găsit cu dibăcie formula fosforescentă a pieșei, care nu numai că permite o țesătură mătăsoasă, ușoară, lucitoare — dar ajută și împotriva miopiei unora. În ciuda inventivității, v-ați mișcat foarte strict (și bine ați făcut!) între limitele prestabilite. Fantezie și cultură, haz liric și bun-gust.

Piesa rămîne în studiul redacției. Veți primi, poate, și un răspuns printr-o scrisoare.

STELIAN RĂDULESCU: *Fata pădurii* ni se pare departe de a vedea tiparul și scena. Deși lucrarea e denumită dramă, e împărțită în patru acte și e înfățișată în succesiunea citorva sute de replici, ea aparține ca structură genului epic. Este o proză într-un ambalaj nepotrivit, cu o etichetă necorespunzătoare: ca și cum am pisa un radiotranzistor spre a-l introduce într-o butelie de 3/4 l pe care scrie „Murfatlar”, sau am vîrșa vinul într-o cutie de carton cu emblema „Electronica”. Nu i-ați dat lucrării învelișul cerut de fond, ci un înveliș forțat, nociv lucrării înseși. Fiecare gen artistic își are specificul intern, și de aceea transferurile sînt în general păgubitoare, dacă nu chiar fatale; cunoaștem cu toții capodopere ale prozei sucombînd în dramatizări sau ecranizări.

Tot o problemă de fond: atît mentalitățile cit și ambianța în care evoluează personajele au prea puține tangențe cu contemporaneitatea. Tematica este neconcludentă pentru preocupările noastre de căpetenie. Acțiunea s-ar fi putut desfășura întocmai și acum treizeci de ani, oamenii ar fi gîndit și s-ar fi comportat exact la fel; sau, mai degrabă, personajele ni se par mai conforme fostelor tim-